

перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.

3. Касьянова Н.В. Потенціал підприємства: формування та використання: підручник / Н. В. Касьянова, Д. В. Солоха, В. В. Морева, О. В. Белякова, О. Б. Балакай. – Донецьк : Вид-во Цифрова типографія, 2012. – 257 с.

4. Герасимчук З. В. Виробничий потенціал регіону: методика оцінки та механізми його нарощування : монографія / З. В. Герасимчук, Л. Л. Ковальська. – Луцьк : ЛДТУ, 2003. – 244 с.

УДК 339.136

Фокіна-Мезенцева К.В., к.е.н., доцент
Алеєв В.О.
Київський національний університет
технології та дизайну

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗЕД

В умовах ринкових відносин основною метою промислових підприємств є максимізація прибутку, і одним з основних способів є вихід на світовий ринок.

Статистика свідчить про те, що протягом останніх років кількість компаній, які здійснюють зовнішньоторговельні відносини, істотно збільшилось. Але, незважаючи на таку позитивну динаміку, існує ряд труднощів. В першу чергу, це пов'язано з тим, що підприємства, які здійснюють зовнішньоторговельну діяльність, стикаються з великою кількістю ризиків, а турбулентність сучасної економіки все більше збільшує ступінь їх впливу.

Інтегрування України в світове господарство та нагромадження її експортного потенціалу робить необхідним постійний моніторинг розвитку інтеграційних процесів, що обумовлює динаміку зовнішнього та внутрішнього маркетингового середовища [1]. Крім перерахованих проблем, істотного впливу на зовнішньоекономічну діяльність сучасних підприємств додають різні ризики. На вітчизняних промислових підприємствах ситуація з управлінням

ризиками істотно відрізняється. Практика показує, що на більшості вітчизняних промислових підприємств відсутні будь-які структури і органи, що займаються ліквідацією ризиків або управлінням ними. Тому одним з напрямків з управління та усунення ризиків на підприємствах є використання і адаптація практики іноземних компаній в даній області, наприклад, створення в структурі підприємства спеціальних служб і відділень з питань прогнозування і виявлення потенційних ризиків підприємства, а також їх усунення. Стандартна процедура управління ризиками включає в себе чотири етапи: ідентифікація, аналіз, планування і контроль ризиків. Алгоритм управління ризиками підприємства, що займається зовнішньоекономічною діяльністю, можна уявити у вигляді наступних етапів:

- виявлення ризику;
- оцінка ступеня впливу ризику на підприємство;
- визначення методів і інструментів управління ризиком;
- усунення ризику або зниження рівня його впливу на підприємство;
- моніторинг і контроль.

Для оцінки ризику потрібно якісна інформація, джерелами якої є:

- бухгалтерська звітність організації;
- організаційна структура підприємства;
- карти технологічних потоків;
- договори і контракти;
- собівартість продукції;
- фінансово-виробничі плани підприємства та ін.

Головна проблема управління ризиками ЗЕД підприємства складається в управлінні ризиками, настання яких не залежить від зусиль підприємств, тобто є зовнішніми. Формування показників зовнішньої торгівлі України відбувається під впливом наступних факторів:

- суттєва волатильність кон'юнктури світових ринків на певну продукцію українського експорту, зокрема на залізну руду, що призводить до різноспрямованих тенденцій розвитку експорту продукції металургійного

комплексу та товарів суміжних і пов'язаних галузей економіки;

- припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення залізничними та автомобільними шляхами у межах Донецької та Луганської областей;

- значна сировинна спрямованість українського експорту та суттєва залежність вітчизняних підприємств від зовнішнього ринку збуту, що робить дуже вразливим від цінових коливань обсяг надходження валютних ресурсів;

- продовження торговельної агресії Росії (дія ембарго щодо поставок на її територію українських продовольчих товарів, застосування до українського експорту ставок РНС (внаслідок одностороннього призупинення Росією дії Договору про зону вільної торгівлі СНД у відносинах з Україною), неправомірна заборона транзиту її територією товарів українського походження до третіх країн);

- продовження військової агресії Росії проти України;

- системні проблеми розвитку зовнішньоекономічної діяльності (відшкодування ПДВ, валютне, митне та податкове регулювання).

Питання керування й мінімізації ризиків під час укладання ЗЕД-контрактів таке ж старе, як і власне явище договору загалом. Кожна із сторін прагне отримати максимум економічної вигоди та при цьому мінімізувати будь-які ризики розірвання чи порушення умов контракту, його анулювання, визнання правочину недійсним у майбутньому або втрати репутації через неблагонадійність контрагента. У цьому багато важить спільна робота над контрактом як юристів, так і інших фахівців (менеджерів, фінансистів, маркетологів). Їхня плідна співпраця значно зменшить імовірність виникнення якихось проблем у майбутньому.

Ризики, пов'язані із ЗЕД-контрактами, прийнято класифікувати в розрізі середовища виникнення, території виникнення, сфери виявлення та можливості контролю й передбачення. А втім, повний перелік їх може бути необмежений [1].

Література

1. Мельник А. О., Власюк Н. В. Бізнес-середовище міжнародної

економічної діяльності на сучасному етапі. / А. О. Мельник, Н. В. Власюк // Международный научный журнал «Интернаука» // № 3 (25), 2 т., 2017.

2. Ганна Кухар. Основні ризики в ЗЕД-контрактах і шляхи їх мінімізації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA011882.

3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст] : навчальний посібник / за заг. ред. д.е.н. Ю. Є. Петруні. – Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2015. – 331 с.

УДК 378:005.934

Тарасенко О.С.
Київський національний університет
технологій та дизайну

МЕТОДИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ЕФЕКТИВНОСТІ

Удосконалення інструментарію оцінювання, пошук методів та технологій управління економічною безпекою ЗВО в умовах невизначеності та ризику належать до кола завдань, які потребують вирішення на етапі реформування національної системи вищої освіти. Зважаючи на складність і багатовекторність категорії економічної безпеки національної системи вищої освіти (НСВО), зроблено висновок, що вирішення завдання нарощування економічного потенціалу системи вищої освіти є основою для підвищення рівня її економічної безпеки і конкурентоспроможності.

Забезпечення економічної безпеки системи вищої освіти базується не лише на ідентифікації та вимірюванні зовнішніх загроз і можливостей, що визначають ступінь безпеки НСВО та здатні вплинути на ефективність її функціонування, але й основних передумов, наявність або відсутність яких визначає потенційні можливості системи щодо розвитку. В праці [1, с. 5]